

Tsgha ta lwa Pwal ña La Galat

Ga zgu

¹ Nana ðelewer na ná, i'i Pwal ta nzakway ka mnda ghunay ta vindaghunafta. Daga da mnduha a sagha tsa nzakwa ða ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladiktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i. ² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ña inda kaghuni gwal zlg hay nda ñuðuf ta hadika Galat*. ³ Ka nza zðakatahudi nda zðakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni. ⁴ Vørða Yesu kaghəñani ta vlatá ghəñani ña mbamafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumañ Da mu Lazglafta. ⁵ Ña Lazglafta glaku ña kðekedzeñ. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndərmim nda ndərmima yu, ka kuni gi mbəðanató hul ta Lazglafta ya ta hgañtá kaghuni ma zðakatahuda Yesu Kristi, ka laghwi da sna sana gwada. ⁷ Ka kahwath-watani ka lu gwaday na, hað sana Lfida Gwada wa. Kəl yu ka mna tsaya ná, mamu sanlaha ma mnduha ta mbada ghəñ ghuni, ta kuma mbəðanaftá Lfida Gwada† Kristi. ⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagha sana mndu, ðər va na añni na tsi, ðər duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskəm nda ya mnaghuna añni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a. ⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrəgliñtá mnəglaghunata ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6. † 1:7 Ngha ta 2:3-5, aya 12-14.

ta sana gwada tskəm nda ya snaŋ kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zdəganata yu ta mnduha ka yu ta kəl yu ka mnay manda nana re, ari ka zdəganata yu ta Lazglafta a na? Zdəganata dā ta mnduha ta psə yu ra? Ka zdəganata dā ta mnduha ta psə yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanatá slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama dā, ta snaghunamsna yu kazlay: Nana Lfida Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda səla a wu kə'a. ¹² Manda va tsaya ná, snaŋ da mndu a yu wu, mndu a guli ta taghadifta wa. Yesu Kristi ka ghəjani ta gunidifta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa dā ghalya ma nzakwa dā ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadānatá həj. ¹⁴ Mataba kamtaghuha dā ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamha yu ta ghəja dā ka ksa dina dzidzīha[‡] dā.

¹⁵ Kulam nda tsa, zbuzba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa dā ma huda ma dā. Ka zdififtá tsi ta hudi ka hgaftá i'i, ŋa ksa slnani. ¹⁶ Ka snidimtá tsi ta zwaŋani ŋa dza'a dā mna gwada ta ghəjani ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidimtani ya, gi sli'af a yu ka laghwi dawaŋtá hidaku da mndu[§] wa. ¹⁷ Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Ursalima da guyaftá vgha nda gwal ta tinlaghutá nzakway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af a yu ka laghwi ta hadika Arabiya. Tahula tsa, ka vragaptá yu ka laghwi da luwa Damas. ¹⁸ Tahula vaku hkən tama, ka sli'af a yu ka lafi da Ursalima ŋa snaŋtá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwaŋpdə hutaf* ga taŋ. ¹⁹ Had sanlaha ma gwal ghunay

[‡] 1:14 Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11. [§] 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irmiya 1:5.

* 1:18 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42.

guyaf yu ta vgha nda həŋ wu, ta ghəŋa Yakubu zwanamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ŋni ta vgha nda tsi. ²⁰ Nana skwi ta vindi yu ŋa ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kəma Lazglafta ta gwada yu.

²¹ Manda sli'aftha da ma luwa Ursalima, ka laghu yu ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi. ²² Ma tsa fitik ya, had ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadika Zudiya wa. ²³ Gwada ta mnə lu ta ghəŋa da yeya snaŋ həŋ kazlay: Tsa mndu si ta giri ŋa amu ghalya ya kay ta mbədaafta ndana, ka mna gwada ta ghəŋa tsa Lfida Gwada si ta kumə tsi ta zadana ya, ka həŋ. ²⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Nda mbəda nzakwa da kə'a, ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta ghəŋa da.

2

Pwal ma Ursalima

¹ Vaku ghwanpədə fwađ tahula tsa, ka vrəgladaftá yu da luwa Ursalima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta səla da*. ² Kəl yu ka vrəgladafta ná, Lazglafta ta gunidŋntá tvi kazlay: La kə'a. Manda lafa da, ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf. Ka mnananŋtá yu ta həŋ ta gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ya ta mnə yu ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha da, nda ŋavata ya ta ŋavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət. ³ Titus gratá wawakwa da ná, mnda la Grek ya. Had mndu ta walanŋtá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafad kə'a nda tsi wa. ⁴ Sabsa gwada ta tsa fafad kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kdikadamta nzamta mataba ŋni, ŋa badza tsa fala'uwata vgha ŋni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay həŋ ta

---

† 1:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13. * 2:1 Slna gwal ghunay 11:30, 15:2. † 2:4 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6.

nirjista ka vu'a zlahá Musa. ⁵ Walaŋ a r̄ni ta zlanar̄tá tvi dər ka ki'a ta həŋ wu, kada ŋaghunata r̄ni ta kahwathwata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlḡhay nda ŋuduf ya ná, had sana skwi sganagha həŋ ta ghəŋa tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tada, dər má wa həŋ, kaskwa turtuk həŋ da i'i, kabga had Lazglafta ta gala mndu[‡] wa. ⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahəŋ kazlay: Vlihavla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ŋa dza'a da mnay ŋa la Yahuda ya kə'a. ⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunafta da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunaftá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda. ⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudi mataba Igliz ta tsa zdakatahudi zdfid̄ŋ Lazglafta ya, ka zgwaŋnatá həŋ nda Barnabas ŋa marar̄tá guyatá wa tar̄ŋ nda ar̄ni. ŋa dza'a ar̄ni tvə la Grek, ta dza'a hahəŋ tvə la Yahuda. ¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pdu, ka həŋ yeya skwi mnaŋna həŋ. Ka magə[§] yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagha Kefas da luwa Ar̄takiya^{*}, ka dvanaghatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋa bədzaku ya maga tsi. ¹² Skwi ta magay ná, ta tar̄tar̄ŋ, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlḡhay nda ŋuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da ar̄ni. Manda bhadaghata tsa mnduha ya, ka tsaghutá Piyer ta vgha, kabga zləŋa gwada da la Yahuda. ¹³ Ka tsaghutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlḡhay nda ŋuduf ta vgha guli manda tsa ŋa Piyer

[‡] 2:6 Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17. [§] 2:10 Slna gwal ghunay 11:29-30.

^{*} 2:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26.

ya. Ka dɔdɔmtá Barnabas guli da tsa ghwadaka ndana taɲ ya. ¹⁴ Nghay da ná, haɗ tsa magakwa taɲ ya ta gra vgha nda Lfiɗa Gwaɗa wu, kɛl yu ka dvanaghatá Kefas ta kɛma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ɲa la Yahuda wu, kabgawu ta kɛl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzaku manda ɲa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dɛr wa ta zlgħafta

¹⁵ Aɲni ná, la Yahuda buzul ɲni. Nza a aɲni ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snaɲtá Lazglafta wa. ¹⁶ Dɛr má mantsa tsi, nda sna amu kazlay: Mndu ya ta nzakway tɗukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlgħaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumɔ zlahu Musa a wu kɛ'a. Tsaya tama kɛl aɲni ka zlgħaftá Yesu Kristi ɲa nzakwa ɲni ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta†. Tagħɛɲa vɛl magay ɲni ta skwi ta kumɔ zlahu Musa a wu, kabga haɗ mndu dza'a nzata ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumɔ zlahu Musa wa. ¹⁷ Aɲni ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay ɲni ta nzakway ka gwal tɗukwa ta ira Lazglafta nda ma zlgħafta ɲni ta Kristi. Tsa slaɲnagħa lu ka gwal dmaku ní, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya kazlay: Ta vla mbraku ɲa dmaku Kristi nda tsa kɛ'a ra? Dɛr nekw, haɗ tsaya mantsa wa. ¹⁸ Wya tsi, ka mbɛɗglavambɛɗa yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuxsa yu ta ghɛɲa da nda tsa. ¹⁹ Zlahu ta dzatá i'i, kɛl yu ka zlaɲtá zlahu ɲa nzakwa da nda hafu da Lazglafta. Ma zlaɲaftá Kristi ta udza zlaɲay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi. ²⁰ I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha da ndanana

† 2:16 Ngha ta Ruma 1:17, Zabura 143:2, Ruma 3:20, 22.

guli katsi, ta nzaku yu nda hafu ma zlgħay nda ṛuduf ma Zwaṇa Lazglafta ta dvtá i'i ka vlatá tsi ta ghəṇjani ta gwada ta i'i. ²¹ Va a yu ta vziṇtá zďakatahuda Lazglafta wa. Ala ka laviṇlava lu ta nzakway ka mndu tďukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlahá Musa ya katsi, had hayhaya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlgħafta nda ṛuduf a tsi

¹ Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zləṇjay. ² Ndanana ná, turtuk skwi ta dawarṇta yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahá Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghuḅa re, ari ma snaṇta ghuni, ka zlgħaftá kuni ta Lfida Gwada ta mnə lu a na? ³ Nu ta ksutá kaghuni! Wya tiṇəl nda Sulkum nda ghuḅa zrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kdinṇta nda slna slu'uvgha rki? ⁴ Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nzakwani kə'a wa. ⁵ Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəməzəmha mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahá Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl snaṇta ghuni ka zlgħaftá kuni ta Lfida Gwada a na?

Abraham ná, mndu ta zlgħafta nda ṛuduf ya

⁶ Havakwahava ta nzakwa Abraham ǵa! Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghəṇ kəl tsi ka nzakw ka mndu tďukwa ta kəma Lazglafta kə'a. ⁷ Nda tsaya tama na, dīna ka snaṇta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlgħaftá Lazglafta kahwathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a. ⁸ Ka gwada Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanafťa gwal kul nzakway ka la Yahuda

ka gwal tdukwa ta wa irani ma zlgħafta tarj nda njuduf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mndu nda ma kagha*,» ka'a. ⁹ Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlgħaftá Lazglafta manda Abraham ta zlgħafta ya.

¹⁰ Inda gwal ta faftá ghəŋa tarj ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a həŋ. Mantsa ya ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kđanaftá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a. ¹¹ Nda tsala kazlay: Had' mndu dza'a nzata ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nzakway ka mndu tdukwa ma zlgħay nda njudufani, dza'a nzata nda hafu kə'a. ¹² Had' skwi ta guyanaftá zlahu nda zlgħay nda njuduf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksatá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

¹³ Kristi ta varagamapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niŋna lu ka ksi'atá mndu ŋa da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Inda mndu zləŋaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a. ¹⁴ Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl amu ka mutsafta nda ma zlgħay nda njuduf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ya.

Ta ta imi ta sləməŋ nda zlahu

¹⁵ Zwanama đa, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha ba: Ka lagha mnduha his ka dzraftawi

* 3:8 Ngha ta Zlrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16, aya 8: Zlrafta 12:3.

† 3:12 Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya

12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ 3:13 Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23.

ka thaftá dzvu taŋ tida katsi ná, hađ wa sana mndu ka bađziŋta dər ka sganaghata ta ghəŋa tsa dzratawa taŋ ya guli wa. ¹⁶ Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Ŋa Abraham nda zivrani tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ. Vindaf a lu kazlay: Ŋa Abraham nda zivirhani[§] kə'a manda skwi nda ndəgha həŋ wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi. ¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwad dərmaək nda hkən mbsak. Tahula* tsa kada sabi gwada ta zlahu. Tsaya tama na, laviŋ a tsa zlahu ya ta bađziŋtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviŋ a ta bađziŋtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ya guli wa. ¹⁸ Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ŋa mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu katsi ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləməŋ ŋa mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanafta tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

¹⁹ Ka si mantša tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlaŋnavla, kabga ŋa snaŋta ŋni ta skwiha ya kul zdəganata. Ŋa fitik kwitikw vlaŋnata tsi ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ya ka sagha. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba[†] mnduha nda Lazglafta. ²⁰ Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama hađ mndu ta nzakway matabu ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ[‡] ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

²¹ Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ya ná, zdəgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantša ya a dekdek wal

---

§ 3:16 Ngha ta Zlrafta 12:7. * 3:17 Ngha ta Sabi 12:40. † 3:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 7:53. ‡ 3:20 Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

Ka si má mamu zlahu ta laviŋta vlarŋtá hafu ta mnduha katsi ná, ma laviŋlava ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta guli. ²² Má ŋa nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafta ma gwada Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləməŋ taf tsi ta sləməŋ ya ŋa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi. Ta ghəŋa vəl zlghafta tarj kweŋkweŋ dza'a kəl tsi ka vlarŋtá həŋ.

²³ Ta kul sagha gwada ta zlghay nda ŋuduf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta nŋa aŋni tsam tsi. Zlahu ta nŋa aŋni ha ka sagha fitika gunarŋarŋta Lazglafta ta tva gwadata zlghay nda ŋuduf. ²⁴ Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta nŋa aŋni ha ka sagha Kristi, kada nzakwa ŋni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlghay nda ŋuduf. ²⁵ Ndanana manda sagha gwada ta zlghay nda ŋuduf, ta haď walglarŋta ŋni ta nzata mista zlahu wa.

²⁶ Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlghafta ghuni ta Yesu Kristi. ²⁷ Kaghuni demdem, magaghunafmaga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani. ²⁸ Ma tsaya tama, ta haď skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, haď skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, haď skwi ta dganatá zgun nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi. ²⁹ Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za həga ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ§.

4

Vu'a a wu, Zwarjta Lazglafta ya

¹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwarj mndu dza'a za tsa həga ya, haď skwi ta dganata nda vu'a dər má

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13.

ɲani inda skwi wa. ² Ma tsa nzakwani ta ka zwaɲ ya ná, ta snanasna ta ɲa gwal ta nghapta ka tsatsi, nda ɲa gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya. ³ Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwaɗa ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghəɲa hadik* na amu. ⁴ Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwaɲani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nziɲtá tsi mista zlahu Musa, ⁵ kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta ɲni ka zwana Lazglafta.

⁶ ɲa maraɲta kazlay: Zwanani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwaɲani da ɲudufa mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da†! kə'a. ⁷ Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwaɲani ka. Ka nda nza ka ka zwaɲani, nda nza ka ka mnda za həga ma zɗakatahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku həɲ ka vu'a

⁸ Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snaɲtá Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərɗa‡ Lazglafta si ta gə kuni. ⁹ Ndanana tama, manda snaɲta ghuni ta Lazglafta, ta snaɲtá Lazglafta ta kaghuni ná, waka kuni ta vrəglaghuta mista sana skwiha kul had mbrakwa§ taɲ, kul had rəga taɲ, kul had hayhaya ta na? ¹⁰ Ta fafa kuni ta ghəɲa ghuni ka wara sana vaghuha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda sana vakuha*! ¹¹ Ta vlihatá zləɲ skwi ta magə kuni. Manda skwi ka bətbət tsa slna ɗa magaghuna yu ya, ka yu.

¹² Zwanama ɗa, wyawa dzvu, nzawanza manda i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had dmaku giha kuni

* 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalasuha 2:8, 20. † 4:6 Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma 8:15-17. ‡ 4:8 Ngha ta 1 La Kwaraɲt 8:4-6.

§ 4:9 Ngha ta 4:3. * 4:10 Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

wa. ¹³ Nda sna kaghuni, ma zlafta da ta mnaghunata Lfida Gwada na, ma danwa yu. ¹⁴ An mndani, tsa danwa da ya na, ghwadaka danwa ya. Nduk nda tsa, mbida a kuni ta i'i wu, vziɗ a kuni wa. Katək na, manda tsu'a duhwala Lazglafta tsu'afɗa kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu Kristi ka kuni tsu'afɗa i'i. ¹⁵ Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul haɗ kuni ta rfu? Grafgra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka ma si ta magaku tsi na, ma tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vlihata ke'a. ¹⁶ Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vel mnaghunata da ta kahwathwata rki?

¹⁷ Tsa mnduha ya na, ta navaɗa heɗ ka naghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay heɗ ta dgaghunata nda i'i, kabga na navaɗa ghuni mista taɗ. ¹⁸ Dina navaɗa, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nzakwa da mataba ghuni kada magay.

¹⁹ Zwana da, ta basəgəltá vgha yu ta ghəɗa kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka nghavata Kristi dar ma kaghuni. ²⁰ Ndanana na, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snanɗa yu ta skwi na mnaghunata, kabga kbidifkba kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

²¹ Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu na, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki na? ²² Ka lu vindafta ta ghəɗa Abraham na: Mutsafmutsa ta zwani his, pal nda marakw ka vu'a, pal nda marakw kul haɗ ka vu'a. ²³ Tsa zwanɗa tsa marakw ka vu'a ya na, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwanɗa ya tsa marakw kul haɗ ka vu'a ya guli na, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləməɗ tsaya. ²⁴ Ma tsa skwi ta luta ya na, mamu klatá ghəɗa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya na,

† 4:23 Zlafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zlafta 17:16, Ruma 9:7-9.

dzratawi his ya. Tanɗaɗa dzratawi ná, ta ghwá Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara. ²⁵ Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwá Sinay ta hadika Arabiya. Nda luwa Ursalima[‡] gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a həŋ. ²⁶ Ursalima ya ta luwa ná, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu. ²⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

Rfa ta rfu, kagha dzəghəŋ ta kul yanaghutá zwan!

Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayayə, kagha ta kul walaŋta
 ɓasa yaku ya,

kabga mal ndəghata zwana marakw vziŋ zə'ala[§] taŋ,
 ka ŋa marakw ya ta nzaku nda zə'ala taŋ kə'a ya.

²⁸ Zwanama ɗa, kaghuni zwana ta ta imi ta sləməŋ manda nzakwa Izak ya. ²⁹ Ma tsa fitik ya, tsa zwan ya lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri ŋa tsa zwan ya lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita. ³⁰ Tsaw ká lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzlinghzla ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga haɗ zwanɗa marakw ka vu'a dza'a za həga nda zwanɗa marakw kul nzakway ka vu'a* wu kə'a. ³¹ Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

5

Plimispla Kristi

¹ Plimispla Kristi, ŋa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantsa tama, dihavawadiha, yaha lu ng-lighunista ka vu'a. ² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsanɗatá fafaɗ ta kumə ŋni ka kuni katsi ná, haɗ sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa. ³ Ka yu tata

---

[‡] 4:25 Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34.   [§] 4:27 Isaya 54:1.   * 4:30 Aya 29: gray nda Zrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zrafta 21:10.

mnəgəлта ɲa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ɲa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa. ⁴Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zɔakatahuda Lazglafta. ⁵Aɲni ná, nda fa ghəɲa aɲni kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zlgħafta mu ta Kristi nda ɲuduf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum. ⁶Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafadani, dər tsa a tsi wu, haɔ ghzliwani wa. Zlgħafta nda ɲuduf, ka mara tsa zlgħay ya nda ma dɔvutá sanlaha vərɔá skwi.

⁷Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ɲa kahwathwata na? ⁸Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgaftá kaghuni a sagha tsi wa. ⁹«Ksita ta is ta ɲlanaftá hupu* demdem.» ¹⁰Nda sna yu kazlay: Haɔ fitik dza'a dganata kaghuni ta ɲa ghuni ndanu nda ɲa ɔa wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwazlabaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹Zwanama ɔa, i'i, ka si tata gɔɔata ta mnay kazlay: ɔina tsatá fafaɔ kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ɲa ɔa tama? Haɔ tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləɲay ya dza'a nzakway ka tuthun wa. ¹²Inda tsa gwal ta hwazlaba kaghuni ya ná, ka hərɔɲhərɔɔa həɲ ta vgha taɲ, ka nzakwa həɲ daghəra'!

¹³Zwanama ɔa, hgaghunahga Lazglafta ɲa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantsa tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ɲa dza'a ghuni maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katək ná, dɔvuvuswadɔva ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni. ¹⁴Inda

* 5:9 Gray nda 1 La Kwareɲt 5:6.

zlahu ná, ma gwada turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: Dvudva ta mnda səla manda va ya ta dvuta ka ta ghəŋa gha†kə'a ya. ¹⁵ Ama ka si ta hihi'iduvtá vgha, ka kwahuvustá vgha kuni mataba ghuni manda ŋa nimtak katsi ná, daswa ká kuni da zadanata kuni ta ghəŋa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nzakwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mantša ka kuni nzaku, haď kuni dza'a walgaŋta laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu, ¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zlərdawi həŋ ma vgha taŋ. Tsaya kwal kuni kul laviŋtá maga skwi ya ta kumə‡ kuni ta magay. ¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta haď kuni mista zlahu Musa wa.

¹⁹ Ma difa a skwiha zdəgana magay ta slu'uvgha wu, wya həŋ: Maga sli'insli'iy, hliri, maga skwa hula, ²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zlərdawi, draku, basa ŋuduf, dva ghəŋ, daga vgha, kwal kul guya ghəŋ, ²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ŋa ghuyaku ka maga sli'insli'iy, nda pďakwa sanlaha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnuta ná, haď mndərga gwal ta maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafu wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghuba: Dvutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zdaku, nzata nda ksa ŋuduf, nzaku ka ŋərma mndu, maga skwi dina, nzaku tďukwa, ²³ nzaku lebtekwa, wara ghəŋ. Haď zlahu nda gwada ta ghəŋa tsaha ya wa. ²⁴ Gwal ta nzakway ka ŋa Yesu Kristi ná, dzadza hahəŋ ta udza zləŋay ta skwiha ta kumə slu'uvgha, nda ghwadaka skwiha kavghakavgha ta

† 5:14 Zlahu 19:18. ‡ 5:17 Gray nda Ruma 7:14-23.

mamə həŋ. ²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli. ²⁶ Ma glə mu ta ghəŋ! Ma zbə mu ta gwadā da mndu, ma drə mu ta draku guli.

6

Skwi sləgaf mndu, tsaya dza'a tsi tskay ta vwah

¹ Zwanama dā, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul dīnaku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta vərda tvi, ama dasuwa ka kuni magay. Dasuwa ka vərda kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma kərta ndəgaku sani nda sani. Ma magay ghuni mantša ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlahā Kristi. ³ Ka had mndu taβta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghəŋani ta nanə tsi. ⁴ Kinawu nzakwa ŋa dā ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghəŋani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa. ⁵ ŋa ghəŋani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwadā Lazglafta, ta skwi mataba inda skwihani, ka vlay ŋa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanətá ghəŋa ghuni. Had Lazglafta ta zlanťá mndu ta nənbay wa. Ka nu sləga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tskay guli. ⁸ Ka ŋa slu'uvgha sləga mndu katsi, ŋa slu'uvgha dza'a tskə tsi, ŋa zadamtani mida. Ala ka ŋa Sulkum sləga mndu, ŋa Sulkum dza'a tsi tskay, ta nzakway ka hafu ŋa kdekedzeŋ. ⁹ Ma zlan mu ta maga skwi dīna, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tskay mu saghar fitikani. ¹⁰ Mantša tama, ta tseke'luwa ná, magama maga ta skwi dīnadīna ŋa inda mndu. Katkatatani ŋa zwanama mu ma zlghay nda ŋuduf.

---

* 6:7 Ngha ta Ayuba 4:8, Mahdihdi 22:8, Huseya 8:7.

Ga zgu

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na ba! Nda dzva da vindafta yu. ¹² Tsa mnduha ta kuma mblaftá kaghuni ka tsa fafad ya ná, ta kumay hən ta ghubay mnduha ta hən. Skwi kəl hən ka magay mantša ya ná, wara ghuyay taŋ ta daŋwa ta gwada ta udza zləŋay Kristi ya. ¹³ Vərda tsa gwal nda datsa fafada taŋ ya ná, had hən ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay hən ta datsata ghuni ta fafad, ŋa ghubay taŋ ta ghubakwa taŋ ta ghəŋa datsatá fafada ghuni. ¹⁴ I'i tada, ta ghəŋa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləŋay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa da. Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtuguduŋta i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha. ¹⁵ Tsatá fafad ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi. ¹⁶ Ka nza zďakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəŋa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantša ya guli ta ghəŋa gwal ta nzakway ka vərda Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu walglanŋa didiptá vgha, kabga miviď ya ta vgha da ta maray kazlay: ŋa Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸ Zwanama da, ka nza zďakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni! Amin.

Deftera Lfiċa Dżratawi
New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

